

4. téma
A hangképzés

4.4. A hangképzés időtartama

Hangtulajdonságok

Időtartam
Magasság
Erősség
Minőség

FIZIKAI JELLEMZŐK	A HANGÉRZET JELLEMZŐI
IDŐTARTAM	HOSSZUSÁG
FREKVENCIA	HANGMAGASSÁG
INTENZITÁS	HANGOSSÁG
SPEKTRUM	HANGSZÍN

Időtartam

Abszolút időtartam

	<i>t</i>	$\bar{\alpha}$	<i>t</i>	<i>o</i>	<i>g</i>	<i>á</i>	<i>t</i>	$\bar{\sigma}$	<i>k</i>	<i>n</i>	<i>á</i>	<i>k</i>
<i>tát</i>	27,2	9,5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>tátog</i>	24,2	8,2	11,8	8,8	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>tátogat</i>	20,9	6,9	9,4	7,1	10,9	9,5	.	.	.	.	.	.
<i>tátogatók</i>	19,0	6,5	7,9	7,0	8,7	8,1	22,1	5,1	.	.	.	.
<i>tátogatóknak</i> ...	18,2	6,5	7,9	6,8	8,6	6,8	17,2	9,0	.	.	.	9,4

A számok század-másodpercekben értendők.

Az beszédhangok pozíciótól függő időtartama

Az á hang időtartamának csökkenése a szótagszám függvényében

🔊 mintaszó	Gombocz Zoltán 1909	Tarnóczy Tamás 1974	Olaszy Gábor (szintetizált 2000 mintán)
tát	272 ms	210 ms	217 ms
tátog	242	180	182
tátogat	209	140	160
tátogatók	190	120	145
tátogatóknak	182	110	128

A magyar mássalhangzók időtartama.

	Szó kezdetén	Szó végén		Átlagos érték
		hosszú	rövid	
		magánhangzó után		
p	10,5	12,3	11,4	11,4
k	9,0	9,9	11,7	10,2
t	8,4	9,8	10,8	9,7
b	9,4	9,4	10,5	9,8
g	8,3	8,8	9,6	8,9
d	7,0	6,8	7,5	7,1
f	9,6	12,3	12,9	11,6
s	11,1	11,6	12,8	11,8
sz	10,4	10,7	12,1	11,1
j	7,0			
v	7,5	8,3	8,6	8,1
z	9,0	9,9	10,5	9,8
sz	9,6	(8,8)	12,0	10,1
l	7,6	9,0	10,6	9,1
r	5,2	7,7	9,4	7,4
m	9,7	10,8		10,2
n	9,6	8,2	10,9	8,9

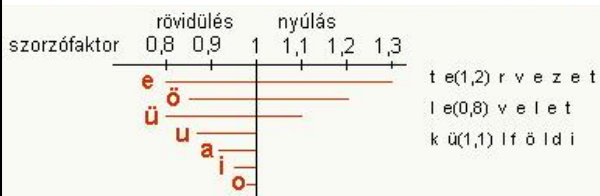

Első szótagi magánhangzók módosulása

Időtartam

Relatív időtartam

Fonológiailag releváns időtartam:

1. **hosszú**
2. **rövid**

Fonetikailag leírható időtartamok:

1. **ultrarövid**
2. **rövid**
3. **félhosszú**
4. **hosszú**
5. **ultrahosszú**

Az időtartam jelölése

	Magyar egyez.	IPA	Finnugor átírás
1. ultrarövid	<i>o, n</i>	ø, ñ	[^A x] ultrarövid [[˜] x̃] nem egészen rövid
2. rövid	<i>o, n</i>	o, n	[A X] rövid [A ` X `] félrövid
3. félhosszú	<i>ò, ñ</i>	oː, nː	[[˘] x̄] félhosszú [[˘] x̄̃] nem egészen hosszú
4. hosszú	<i>ó, nn (dds, ā)</i>	oː, nː	[[˘] x̄̄] hosszú [[˘] x̄̄̄] ultrahosszú
5. ultrahosszú	<i>óóó, aaa (ó, ā)</i>	oːː, nːː	

Az időtartam típusai

Reális hosszúság (magánhangzók, réshangok, okkluzívák, tremulánsok)

Irreális hosszúság (explozívák, affrikáták)

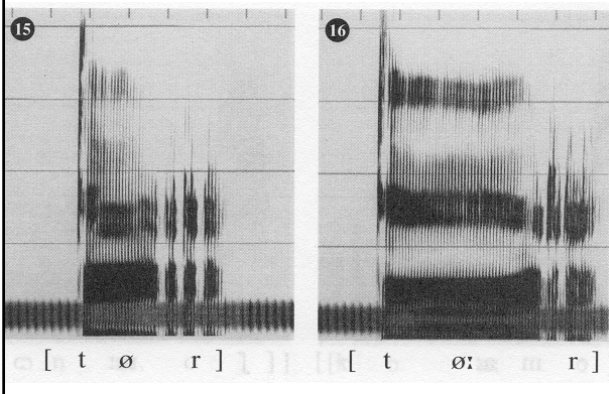

Hosszú/rövid magánhangzók spektogramjai

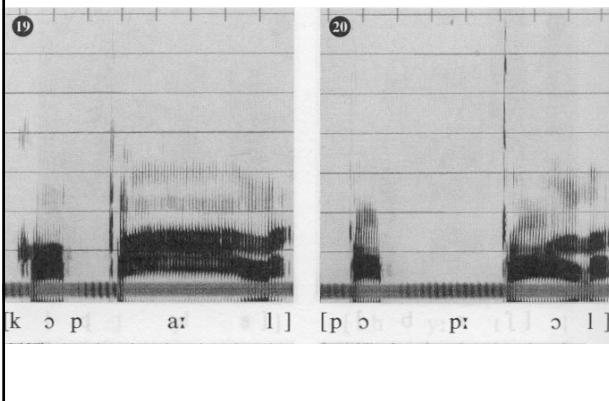

Hosszú/rövid expozívák spektogramjai

Gemináta

gemináta: kettőzött/ikerített mássalhangzó
(eredményében igen, eredetében nem azonos a
hosszú mássalhangzóval)
gemináció, degemináció
